

Svar på interpellation (2014:9) av Jan Valeskog (S) om Skolinspektionens och Stadsrevisionens omfattande kritik av förhållanden år 2013 på Stockholms skolor

Jan Valeskog (S) har ställt följande frågor till mig:

1. Kommunledningen säger att resurserna reellt har kraftigt ökat sedan 2006, samtidigt ökar skillnaderna mellan stadens skolor enligt revisionen, var fjärde elev som avslutar grundskolan uppnår inte kraven i samtliga ämnen och cirka 2/3 av skolorna har inte kunnat hålla budget. Varför stämmer inte dessa beskrivningar med varandra?
2. Kommunledningen säger att meritvärdena kraftigt har förbättrats den senaste tiden, samtidigt säger revisionen att enbart vissa resultatförbättringar har skett och ingen positiv trend kan påvisas. Varför stämmer inte dessa beskrivningar med varandra?
3. Kommunledningen säger att resurserna har ökat till de skolor och elever som har de största behoven, samtidigt säger revisionen att inom grundsärskolan är kvalitetsarbetet otillräckligt, alltför få har ”lugn och studiero” samt att bristande likvärdighet råder på Stockholms skolor. Varför stämmer inte dessa beskrivningar med varandra?
4. Hur ser ansvarigt borgarråd på att trots omfattande resurser så ligger Stockholm under riksgenomsnittet avseende andel barn som blir godkända i samtliga ämnen eller andelen som blir behöriga till gymnasiet, från grundskolan?
5. Anser ansvarigt borgarråd att revisionens kritik är allvarlig eller är bedömningen att bilden som ges av respektive revision är överdriven och onyanserad?

I första frågan undrar Jan Valeskog varför kommunledningen säger att skolorna har fått mer resurser när det inte har lett till minskade skillnader mellan stadens skolor, att fler uppnår kraven i samtliga ämnen samt till att skolorna kan hålla sin budget?

Varje dag gör Stockholms lärare ovärderliga insatser i stadens skolor, och jämfört med 2006 har skolan blivit bättre på i stort sett samtliga punkter. Allt går att utläsa ur Skolverkets officiella statistik. Andelen som uppnått målen i samtliga ämnen har ökat från 74,4 procent till 75,2 procent. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat från 218,8 till 222,4. Resultaten på de nationella proven har förbättrats vad gäller engelska och svenska.

Resultatet på det nationella provet i matematik är det bästa på sju år och vi ligger numera i paritet med 2006.

Däremot har behörigheten till gymnasiets nationella program minskat något, från 89,3 procent till 87,4 procent. Det är dock viktigt att i sammanhanget komma ihåg att behörighetskraven skärptes betydligt 2011. Nu måste man vara godkänd i åtta ämnen för att bli behörig till ett nationellt gymnasieprogram, förut räckte det med att ha uppnått godkänt i svenska, engelska och matematik. Att öka andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program är självklart den mest prioriterade frågan i våra skolor. Alla elever har rätt till en bra utbildning och möjligheten att nå sin fulla potential.

Jag förstår vidare att Jan Valeskog vill försöka misstänkliggöra det faktum att skolan har fått ökade resurser sedan 2006. Facit är nämligen allt annat än smickrande för socialdemokratin. Under sin senaste period vid makten maktade de enbart med att höja schablonen till grundskolan med ca 9 procent. Sedan dess har vi i Alliansen höjt densamma med 26 procent. För att ta ett konkret exempel så har vi höjt grundschablonen för årskurs 0-3 från 57 440 kr/elev (2006) till 72 294 kr/elev (2014). Istället för att bara prata om alla satsningarna man ska göra, vilket Socialdemokraterna är mästare på, så genomför vi dem istället. Resultatet är tydligt. Politik gör skillnad.

Jan Valeskog har dock rätt i att en del skolor brottades med ekonomiska problem under 2013. En viktig anledning är att det förändrade socioekonomiska stödet under 2013 började gälla fullt ut, samtidigt som det nya hyresavtalet med SISAB var en påverkande faktor. Det betydde att vissa skolor fick mer pengar än de räknat med, medan andra fick mindre. Upparbetade resultatfonder innebar emellertid att de allra flesta minusresultaten kunde täckas upp.

I budgeten för 2014 ökar resurserna till grundskolan avsevärt. Skolbudgeten ökar med nästan 800 miljoner och schablonerna höjs med fyra procent i genomsnitt. I lågstadiet ökas schablonen med drygt 5 procent, vilket är den största ökningen på över fem år. Likaså höjs det socioekonomiska stödet till de kommunala skolorna kraftigt, med över 20 procent. Under 2014 har de allra flesta skolor mycket goda förutsättningar för att ha en budget i balans, samtidigt som det finns utrymme för att lärarna fortsatt ska få en god löneutveckling och att nya satsningar kan göras i verksamheten.

Vad det gäller likvärdigheten står det ingenstans i revisionens rapport att skillnaderna ökar. Istället är det så att spridningen i betygsresultat mellan stadens skolor faktiskt minskade mellan 2012 och 2013 och förhoppningsvis kan den utvecklingen fortsätta. De elever som har de största utmaningarna hemma ska ha de bästa förutsättningarna i skolan.

I fråga 2 undrar Jan Valeskog varför kommunledningen säger att meritvärdena har förbättrats när revisionen säger att enbart vissa resultatförbättringar har skett?

Att det genomsnittliga meritvärdet har höjts i Stockholm sedan 2006 råder det ingen som helst tvivel om. Siffrorna finns svart på vitt i Skolverkets officiella statistik. Det vet förstås Jan Valeskog. Men i sin iver att svartmåla Stockholms skolor kan han inte hålla sig från att misstänkliggöra resultaten. Det tycker jag är tråkigt.

Revisionen säger vidare inte alls att enbart vissa resultatförbättringar har skett. Revisionen skriver ordagrant att ”Resultaten 2013 är bättre eller oförändrade jämfört med föregående år.” Det är naturligtvis något positivt.

Stockholms kommunala grundskolor håller mycket god kvalitet. Kunskapsresultaten har gradvis förbättrats under flera år, men ett negativt undantag under 2012, och varje dag gör lärare och skolledare ovärderliga insatser i våra skolor. Istället för att svartmåla skolan borde Jan Valeskog tala väl om den.

I fråga 3 undrar Jan Valeskog varför kommunledningen säger att resurserna har ökat till de skolor och elever som har de största behoven, samtidigt som revisionen säger att inom grundsärskolan är kvalitetsarbetet otillräckligt, alltför få har ”lugn och studiero” samt att bristande likvärdighet råder på Stockholms skolor?

Av Skolinspektionens granskning framgår det tydligt att Stockholm genomför ett omfattande kvalitetsarbete. Det är ett gott betyg åt våra skolor, lärare och rektorer att Skolinspektionen särskilt lyfter fram alla engagerade och utvecklingsinriktade lärare, och alla rektorer med god insyn i sin egen verksamhet.

Skolinspektionens granskning visar dock att det finns ett antal områden som vi måste fortsätta att arbeta med. Ett av dessa är skillnaderna i kunskapsresultat mellan kommunens skolor. Detta är ett område som vi har arbetet mycket intensivt med de senaste åren, och det är viktigt att vi fortsätter med det. Att uppväga skillnader i barn och elevers förutsättningar är ett av våra allra viktigaste uppdrag.

För att motverka skillnaderna mellan skolorna har Stockholm ett starkt kompensatoriskt resursfördelningssystem som utgår från socioekonomiska variabler. Syftet är att ge utökat stöd till skolor med större utmaningar. För att stärka dessa skolor ytterligare har vi inför 2014 skjutit till över 140 miljoner kronor extra till systemet, och nu fördelas mer pengar än någonsin tidigare för att stötta dessa skolor.

I Stockholm genomför vi också en stor satsning på de 17 skolor som har allra största utmaningarna – fokusskolorna. Glädjande nog leder denna satsning till att likvärdigheten i Stockholm åter ökar. Elva av sjutton fokusskolor har höjt sina resultat redan första året. Spridningen i betygsresultat mellan stadens skolor minskade tack vare detta mellan 2012 och 2013 och förhoppningsvis kan den utvecklingen fortsätta. De elever som har de största utmaningarna hemma ska ha de bästa förutsättningarna i skolan.

I stadens budget för 2014 slår vi också fast ett ökat stöd till nyanlända elever, sommarskola för alla som riskerar att inte nå målen, läxhjälp för alla elever, fler förestelärare till de skolor där de behövs mest och, inte minst, ett kraftigt ökat socioekonomiskt stöd. Med dessa satsningar, tillsammans med de åtgärder som Skolinspektionens rapport föranleder, är jag övertygad om att resultaten kommer att förbättras ännu mer.

Allt detta vet förstås Jan Valeskog. Men i sin iver att svartmåla Stockholms skolor kan han inte hålla sig från att misstänkliggöra de satsningar som görs.

Vad det gäller kvalitetsarbetet i grundsärskolan pågår ett gediget arbete för att förbättra uppföljningen. Det råder inget tvivel om att staden har ett arbete att göra, men jag är övertygad om att arbetet kommer att leda till att vi tar ytterligare steg mot en kunskapsskola för alla.

Detsamma gäller arbetet för att skapa en studiemiljö mer präglad av ordning, trygghet och studiero. För att stödja skolorna i deras arbete med att skapa ordning och reda finns framtagna ”riktlinjer för trygghet och studiero”. Riktlinjerna ska se till så att det inom varje verksamhet genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra en otrygg och stökig miljö i stadens skolor. De senaste brukarundersökningarna visar också på en tydligt positiv utveckling, från 2010 till 2013 har en tioprocentig förbättring skett vad beträffar andelen som anser att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. Situationen är dock, som synes, fortfarande långt ifrån tillfredsställande. Alla skolor och föräldrar måste därför ta detta på största allvar, för det är bara om vi alla hjälps åt som vi kommer att få den goda studiemiljö som våra elever är värda.

Stockholms stad skolor håller hög kvalitet, men mer finns att göra. Ännu fler av stadens elever kan och ska nå goda kunskapsresultat.

I fråga 4 undrar Jan Valeskog hur jag ser på att Stockholm, trots omfattande resurser, ligger under riksgenomsnittet avseende andel barn som blir godkända i samtliga ämnen eller andelen som blir behöriga till gymnasiet, från grundskolan?

Det är vi självklart inte nöjda med. Att andelen som uppnår behörighet till gymnasiet enbart ligger 0,2 procent under rikets genomsnitt kanske inte låter så dramatiskt, men det är inte bra nog. Att öka andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program är självklart den mest prioriterade frågan i våra skolor och stora insatser görs för att uppnå det. Alla elever har rätt till en bra utbildning och möjligheten att nå sin fulla potential.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att vi i Stockholm lyckas betydligt bättre än landets två andra storstäder, Socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö. Stockholm är kunskapsmässigt bättre på samtliga punkter (exempelvis vad gäller meritvärden, andel behöriga till gymnasiet, andel som nått målen i samtliga ämnen och resultat på de nationella proven). I Stockholm har också lärarna betydligt högre löner än i Göteborg och Malmö.

I Socialdemokratiska flaggskeppet Göteborg blir enbart 79 procent av eleverna behöriga till gymnasiet. I Malmö är det ännu färre. I SKL:s ranking över hur mycket kommunerna satsar på, och lyckas med, skolan kommer Stockholm över 110 platser före storstadstvåan Göteborg som återfinns först på plats 194.

Att skillnaderna mellan Sveriges tre största städer är så stora är mycket allvarligt. Tusentals ungdomar i Göteborg och Malmö riskerar på grund av detta att få en sämre start i vuxenlivet. Det är helt oacceptabelt. Alla barn, oavsett var de bor, har rätt till en bra utbildning,

I fråga 5 undrar Jan Valeskog om jag anser att revisionens kritik är allvarlig eller är bedömningen att bilden som ges av respektive revision är överdriven och onyanserad?

Jag anser att revisionens rapport är både nyanserad och rimlig. Den lyfter upp relevanta utvecklingsområden och jag delar helt deras sammanfattning av utbildningsnämndens verksamhet: ”Revisionskontoret bedömer sammantaget att utbildningsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger i nivå med budget och att fullmäktiges övriga verksamhetsmål i huvudsak uppnås.”

Vad jag absolut inte delar är Jan Valeskogs verklighetsuppfattning. Att Skolinspektionen och Stadsrevisionen, i sina rapporter, skulle ha gett omfattande kritik av Stockholms skolor är helt felaktigt. Tyvärr är det bara ett av flera påståenden från socialdemokratin, i sin svartmålningskampanj av stadens skolor, som helt saknar grund i verkligheten. Självklart saknas inte utmaningar, men överlag går det bra för skolan i Stockholm. Vilket också både Skolinspektionen och Stadsrevisionen ger uttryck för.

Stockholm den 30 april 2014

Lotta Edholm